

QVÆSTIO MEDICA

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum die Jovis 16. Januarii.

M. ANTONIO LE MOINE, Doctore Medico, Præside.

An visionis primarium instrumentum retina?

I.

SENSUUM instrumenta, velut excubiæ in summo aut extimo corpore posita, à rebus externis impelluntur: cujuslibet peculiaris & mira compages, quæ omnibus numeris absoluta, machina quibusdam habetur; à similibus spiritibus quælibet regitur, à diversâ tamen compage diversa affectio: licet quinque sint tantum sensus, plura tamen sentiri posse, quam quæ per eos sentiuntur, conjectura est legitima. Animal, quantumvis imperfectum, saltem aliquo beatur sensu. In perfectis non est æquabilis omnium sensuum necessitas: Oculus & auris carere possunt suo munere absque detrimento; addi potest & olfactus: hi tres minimo spatio conclusi minimam nervorum partem occupant, quæ impunè feriatur. Tactus ad totius structuram pertinens, ad tempus nullus esse potest, perniciem tamen affert, quia non vacat nisi labefactatâ nervorum œconomiâ. Gustus hebes qui alimenta non secernit, & in stomacho inertem ζύμωσιν arguit, quasi iisdem nervis hic & lingua per medium œsophagum instrueretur, brevi ruinam minatur.

II.

QUÆ ambiunt corpus animatum, vel conjuncta afficiunt, vel ab iis effluit aut resilit à quo immutetur: hæc mutatio

certis quibusdam limitibus comprehensâ imago dicitur, quam excipiunt spiritus, atque integram insculpunt in cerebro, plurium motuum occasionem. Hanc imaginem semel in cerebro impressam absque re facilè recudit spiritus imaginationis author. Quâ cerebri parte imprimatur, quæsitum est ac quæretur. Vero proximum est consistere propter nervorum principium, undè facilis spirituum descensus. Species intentionales, quas adolescens Philosophia finxerat, senilis explosit. Rei præsentis imaginem varii sequuntur motus amici vel odiosi. Hos etiam re absente spiritûs solius aut cogitatione adjuti efficientia potest renovare. Sed in quolibet organo una est præcipua pars cui inscribitur imago, membrana fibris nerveis consita. Hæc in oculo maximè insignis testatur unum oculum plus aliis sensibus laborare.

III.

OCULUS globus multis ex dissimilibus partibus comparatus, præter suos humores excipiendis & transmittendis radiis destinatos, membranas & nervum, cum rerum videndarum præsentiâ potiri debeat, musculos varios etiam obtinuit, rectos videlicet & obliquos, quorum ope quoquoversum facilè movetur: in eum tamen res non agit, nisi per aliud, & nisi juvetur ab alio. Illud medium est, quod perspicuum esse debet. Hoc vero lux, à Sole primum, & ab aliis corporibus lucidis, ut vermiculo, pisce, ligno putrescente diffluit: dum autem in orbem diffunditur, lumen vulgò vocatur, quod per lineas rectas ductum, imbecillius evadit, quo magis à fonte recedit. Hæ lineæ rectæ radios constituunt, quorum substantia liquidissima tam necessariò per diaphanum fertur, ut in opacum illapsa reflectatur; resiliensque res & rei colores pingat. Hanc porro substantiam à rebus variè disponi declarat arcus in nubibus effectus ex aquâ, & prisma; per utrumque ἄχροοι colorantur radii.

IV.

ILLUSTRATA res cum jacturâ radios remittit? Hi per uveæ foramen seu pupillam, quæ veluti patens ostium est, in humores excipiuntur & coguntur, non indiscriminatim, sed certo loco. Ut visio fiat accurata, ab unoquoque rei puncto emissi radii, in eodem oculi puncto debent coire, & postea distracti & decussati dum in oculi fundum projiciuntur, omnes

ab uno & eodem prodeuntes puncto, uniti debent unum & idem oculi punctum afficere: à diversis autem, diversa: Sicque alterum in oculo conum eversum, externo qui rectus est optimè respondentem efformare. Id ut fiat, cum subeunt oculum, non utiquè rectam viam insistunt, sed ad perpendiculum franguntur vel recedunt ab eodem, dum à rariori in densius, aut à densiori in rarius penetrant: talem vim non patiuntur qui in oculum rectà feruntur. Ad hanc radiis affectionem pariendam plurimum facit oculi fabrica, & crystallini humoris convexitas major & minor, diversa à fundo distantia, & diversa quoque figura, quòd processuum ciliarium ope fit. Hi pro diverso radiorum ab objectis emissorum illapsu, crystallinum, si docilis non durior sit, debito modo componunt, accuratumque retinæ plexum conciliant, ut distincta fiat projectio. Ne etiam nimia lux oculum offendat, pupilla quoque sui constrictione vehementioris luminis parum, aut dilatatione debilioris plurimum admittit. Senio confectus oculus propter crystallini membranarumque duritiem, figuræ mutandæ ineptus, eam tantum habet quæ remota advertit, quod vitium, convexi vitri ope emendatur. Etsi duplex oculus, duplexque imago, duplex tamen non cernitur objectum: quòd imagines hæ nullam prorsus inter se diversitatem habentes, velut unica, cerebro reddantur; hinc si vel leviter distorqueatur oculorum alter, cum diversâ ratione incidant radii, diversa fit refractio, objectumque in diverso situ, sicque duplex, etsi unicum sit, apparet.

V.

RETINA, nerveum textile, ab ipsâ cerebri substantiâ ortum habens, radios ad perpendiculum ob figuram concavam excipiens, ab eodem objecti puncto prodeuntium unionem terminans, imaginem suscipit. In crystallinum & vitreum humorem recipiuntur radii: sed & per eosdem, vividiores facti transmittuntur: & quamvis ibi retinerentur, fieri tamen non posset visio, quin maximè confusa; & multiplex, vel quantitatis expers appareret objectum: atque etiamsi nullatenus confusi, sed omnino distincti essent radii, nullus moveretur nervus. Proprium retinæ officium ars demonstrat. Bovis recèns mactati oculus postremâ sui parte orbatus, adeo ut vitreus humor membranâ nitidissimâ contineatur, in hac eadem membranâ imagines fingit, si mo-

do tenebricofiſſimi loci foramine lumen ſuſcipiat. Majori figurâ arte formatur oculus: vitrum perſpicuum, corneam; vitrum lentis in morem fabricatum, cryſtallinum humorem conſtituit; retinam repræſentat papyrus albiſſima, hæc ut machina figuras oculi quodammodo imitetur, mobilis ad immobile cryſtalloïdes vitrum accedit aut recedit. Res viſæ huic papyro ſuam imaginem inſcribunt. Imago ut ſit diſtincta, papyrus certo debet eſſe loco, quem ultrà aut citrà informis omnino ſpecies. Atque id non modo rerum, ſed & viſionis ipſius typum exhibet.

Ergo viſionis primarium inſtrumentum retina.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Claudius Puylon, Scholarum Profeſſor.	*M. Dominicus de Farcy.*	*M. Claudius Guerin.*
M. Claudius Berger.	*M. Henricus Mahieu.*	*M. Claudius Germain.*
M. Claudius Biendiſant.	*M. Claudius Guerin.*	*M. Germanus Preaux,*

Proponebat Pariſiis GUYDO-ERASMUS EMMEREZ, Pariſinus Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1681.

PARISIIS,

Apud Franciſcum Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ Typographum.